

Základní škola Sira Nicholase Wintona Kunžak

příspěvková organizace

nám. Komenského 237

PSČ 378 62

tel./fax 384 399 115

IČ 706 592 14

zs-kunz@centrum.cz

www.zskunzak.cz

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM 2023/2024

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	ZŠ SNW Kunžaku, nám. Komenského 237, Kunžaku 378 62
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Eva Krafková
Telefon na ředitele	384 399 115
E-mail na ředitele	zs-kunz@centrum.cz
Jméno a příjmení školního metodika prevence	Mgr. Hana Chrstošová
Telefon	384 399 115
E-mail	chrhanka@seznam.cz
Jméno a příjmení výchovného poradce	Mgr. Pavel Chrstoš
Telefon	384 399 115
E-mail	chrstos@email.cz

	Počet tříd	Počet žáků/studentů
ZŠ – I. stupeň	5	97
ZŠ - II. stupeň	4	79
Celkem	9	176

Použité zkratky:

NNO – Nestátní neziskové organizace

MPP – Minimální preventivní program

ŠMP – Školní metodik prevence

RCH – Rizikové chování

A. ZMAPOVÁNÍ SITUACE VE ŠKOLE, PRO STANOVENÍ CÍLŮ MPP

VSTUPNÍ INFORMACE A JEJICH ZDROJE

1. Sociální a jiné okolí školy

Škola je zřízena obcí Kunžak jako příspěvková organizace s názvem Základní škola Sira Nicholase Wintona Kunžak.

Jde o malou venkovskou školu, mnoho dětí každodenně dojíždí, dopravní dostupnost je omezená, časově i finančně náročná, z toho vyplývají omezení možnosti pro kvalitní využití volného času žáků naší školy. Mimoškolní zájmovou činnost mají děti dostupnou ve 20 km vzdálených Dačicích a 18 km vzdáleném J. Hradci. Škola má zpracovaný vlastní vzdělávací program, podle kterého se vyučuje ve všech ročnících, dochází k postupným změnám týkajících se hlavně metod a forem práce. Již několik let se zaměřujeme na ekologickou výchovu. Získali jsme titul Škola udržitelného rozvoje I. stupně a mezinárodní titul Ekoškola.

Jsme školou poskytující základní vzdělání. U žáků se snažíme vytvářet klíčové kompetence tak, jak je máme zpracované v ŠVP. Profilujeme v oblasti environmentální výchova. Pečujeme o žáky se specifickými poruchami učení a jinak handicapované žáky, kterým se snažíme zajistit vhodné materiální zázemí a odborné vedení. Škola se řídí celoročním plánem práce, který je konkretizován v měsíčních plánech. Pravidelně měsíčně se konají provozní porady, pětkrát ročně pedagogické rady.

2. Informace od pedagogů

I když je situace na naší škole v oblasti RCH mnohem uspokojivější než na mnohých velkých městských školách, největšími problémy očima pedagogů získaných z diskuzí a porad jsou:

1. Rozpoznání rizikového chování v kolektivu a z toho vyplývající obtížné řešení.
2. Nekázeň a hrubé, vulgární chování žáků k sobě.
3. Obtížná spolupráce s některými rodiči.
4. Omezené pravomoce školy při řešení RCH.
5. Finančně omezené prostředky na prevenci RCH.
6. Kvalitativně i kvantitativně nedostatečná komunikace mezi pedagogy.
7. Formování postoje kolektivu třídy k RCH.

3. Informace od rodičů

Rodiče jsou informováni na třídních schůzkách a konzultacích, spolupráce s nimi je většinou dobrá. Další informace dostávají rodiče prostřednictvím portálu školaonline, na webových stránkách školy, případně telefonicky nebo osobně. V případě výskytu RCH ve škole je třeba eliminovat to, aby oznámení školy rodičům o výskytu těchto problémů nemělo nepříznivý dopad pro rodinu. Je velmi neodpovědné až nebezpečné pokud škola při řešení těchto záležitostí nedostatečně spolupracuje s rodiči. Problémy spojené s drogami, násilím, šikanou a dalšími asociálními jevy je potřeba vždy řešit

po vzájemné spolupráci. Jedním z dlouhodobých cílů je větší zapojení rodičů do prevence, především do aktivit v oblasti mimoškolní zájmové činnosti, což je však úkol velmi obtížný, neboť v podvědomí většiny rodičů je, že se jejich oblast RCH vlastně netýká.

4. Informace od žáků

Na naší škole pracuje tzv. Ekotým, kde jsou zástupci z tříd od 4. do 9. ročníku. Zasedání Ekotýmu probíhá jedenkrát měsíčně. Žáci tlumočí dotazy a připomínky za svou třídu, hodnotí proběhlé aktivity školy a doporučují jejich zánik či opakování, navrhnou řešení případných problémů ve škole, spolurozhodují o chystaných šk. aktivitách a směřování financí získaných ze sběrových či charitativních akcí školy. Základním cílem je vytvoření či prohloubení povědomí o principech a fungování zastupitelské demokracie. Žáci se aktivně zapojují do fungování vnitřního života školy a učí se komunikovat a spolupracovat i s žáky z jiných tříd či dospělými.

Z diskuzí se žáky bylo zjištěno:

1. Většina žáků je ve svých třídách spokojena.
2. V některých třídách se žáci chovají hrubě, vulgárně, mají sklon k násilnickému chování.
3. Posílit vztah učitel – žák na partnerskou úroveň.
4. Beztrestnost jedinců, kteří se prohřeší.
5. Větší počet vícedenních pobytů (exkurzí, výletů).

5. Hodnocení MPP minulého školního roku

Během školního roku byla využívána téměř všechna výchovná opatření k posílení kázně, jak pochvaly, tak napomenutí a důtky. Nejčastějšími problémy v chování žáků je neznalost pravidel vzájemné komunikace, vzrůstá agrese, lži, nadměrné upoutávání pozornosti a nedbalost v plnění školních povinností. Jedná se zejména o neukázněnost, neplnění školních povinností. Všechny problémy v chování byly řešeny bezprostředně ve spolupráci s rodiči, spolupracovali jsme s PPP, OSPOD, SVP. Ke stmelení kolektivu byly ve dvou třídách provedeny programy s okresním metodikem prevence Mgr. Petrou Davidovou. Mezi závažné problémy loňského roku patřilo kouření elektronických cigaret na záchodech, používání mobilních telefonů během vyučování a záškoláctví. Vše jsme urgentně řešili s rodiči, PPP, OSPOD, SVP i s klinickým psychologem.

Největší možností jak snížit rizika a vlivy, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj dětí, spatřujeme v aktivním využití **volného času**. Činnost školních kroužků byla obnovena. Děti mohly také navštěvovat kroužky, které u nás organizoval DDM Jindřichův Hradec.

Pro veřejnost jsme uspořádali v průběhu školního roku tyto **akce**:

Fond Sidus, Život dětem, Člověk v tísni – Pomoc Ukrajině, Český den boje proti rakovině, Papírem k dortu, Týden mobility, Tříkrálová sbírka, Vánoční trhy, Turistický pochod, den otevřených dveří.

Škola má webové stránky, které jsou pravidelně aktualizovány tak, aby rodiče a nejen oni měli přehled o našich aktivitách.

Z plánovaných akcí se nám podařilo ve spolupráci s Obcí Kunžak, MO ČSŽ, MO SHD, MS Jitro a MŠ Kunžak uskutečnit **Týden mobility**. Evropský týden mobility je každoroční iniciativa Evropské komise pro udržitelnou městskou mobilitu od roku 2002. Vyzývá evropské obce a města, aby věnovala týden udržitelné dopravě. Pravidelně se koná třetí týden v září, končí mezinárodním Dnem bez aut.

Nadále probíhal mezinárodní projekt **Ekoškola**, projekt **Recyklohraní**, projekty **Zdravé zuby**, **Veselé zoubky**, **Malá policejní akademie**, **Člověk v tísní**, **Nenech to být**, **Jaro ožívá**, **Krokus**, projekt **Ekoškola**, projekt **Park sira Nicholase Wintona**

Jsme zapojeni do projektu **Mléko do škol**, **Ovoce do škol**.

Navázali jsme spolupráci s krizovým centrem **Theia**, které v každé třídě uskutečnilo program týkající se jevů rizikového chování - vztahy, finanční gramotnost, média, virtuální svět, šikana, kyberšikana, xenofobie, rasismus

Během školního roku jsme pro žáky uspořádali školní kola některých **naukových soutěží**, vítězové školních kol pak reprezentovali školu v kolech okresních. Děti se rády účastní i sportovních soutěží.

Snažíme se žákům zprostředkovat co nejvíce jednorázových aktivit – besed, přednášek, videoprojekcí.

19. května jsme si připomněli 114. narozeniny S.N.Wintona. Ve třídách si žáci připomínali čin pana Wintona, který před druhou světovou válkou zachránil 669 židovských dětí. Vzpomínali na akce spojené s panem Wintonem a s Ruth Hálovou, která byla zachráněným Wintonovým dítětem a velkou přítelkyní školy. Tentokrát jsme využili nabídky pana Russella Cleavera, který je „adoptivním bratrem“ paní Ruth Hálové a spojili jsme se s ním online a žáci od 5. třídy měli možnost vyslechnout jeho vyprávění o Ruth. Žáci se ho také ptali na jeho život. Pak dětem o své mamince vyprávěla paní Hana Kocourková – dcera Ruth Hálové.

Projekt **na podporu Ukrajiny** – žáci 9.tř. uspořádali ve spolupráci s Obcí Kunžak sbírku potřebného materiálu (zdravotnický materiál, trvanlivé potraviny, balená voda, hygienické potřeby).

Kampaň obyčejného hrdinství je projekt Ekoškoly a je o tom ukazovat si, co je v našich silách a proč je důležité dělat správné věci. Kampaň sice nezastaví klimatické změny, ale může mnoha lidem ukázat, že lze něco udělat k ochraně klimatu. Ve škole tato dobrovolná akce probíhala ve dnech 8. – 14. května a děti si vybíraly z pěti výzev:

- Jsme venku a objevujeme – venku strávily 3 544 hodin
- Zasadíme strom nebo rostlinu – zasadily 1198 rostlin nebo stromků
- Strávíme den bez technologií – bez technologií vydržely 88 dní
- Postavíme budku pro ptáky – 3 budky
- Uvaříme veganské jídlo – 68 jídel

Den Země je každoroční celosvětová událost organizovaná [22. dubna](#) a zaměřená na propagaci a podporu [ochrany životního prostředí](#). Poprvé byl Den Země slaven v roce 1970, v současnosti probíhá každoročně ve více než 193 zemích světa. U nás ve škole jsme také pořádali v tento den akce zaměřené na pomoc přírodě. Děti z prvního stupně uklízely okolí Kunžaku. Žáci 6. třídy přepravovali kameny, které nám darovalo ZD Kunžak, do přírodní učebny, kde z nich budou budovat spirálový záhon pro bylinky. Žáci 7. třídy v mateřské škole Kunžak budovali hmatový chodíček a pomáhali s údržbou zahrady, část žáků ve škole vyráběla keramická vlaštovčí hnízda a budky pro ptáky. Žáci 8. třídy čistili od náletů chráněné území – Přírodní památku Rašeliniště u Suchdola a tím přispěli k záchraně vzácných rostlin, které se tam vyskytují. Žáci 9. ročníku ve spolupráci s Českými lesy čistili studánku pod Vysokým kamenem, zároveň zde opravili lavičku a střížku nad studánkou.

Podařilo se realizovat tyto **exkurze**:

- terénní exkurze Slepíčí hory (6. tř.)
- jesličky (JH 1. – 3. tř.)
- exkurze JETE, Semeneč (8. a 9. tř.)
- knihovna JH (2. a 3. tř.)
- výstava Dobrodružství s technikou ČB (5. tř.)

Školní výlety se konaly v průběhu května a června a byly jednodenní i vícedenní. Výlety velice přispěly k upevnění sociálních vazeb ve třídách.

V dalším vzdělávání **pedagogických pracovníků** jsme se při výběru seminářů, kurzů a přednášek zaměřili na ty, které se týkaly online výuky, nových výukových metod, vztahů ve třídě, rizikového chování a prev. Kriminality. Všichni koordinátoři již v minulých letech absolvovali studium.

B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZMAPOVÁNÍ SITUACE

Preventivní program v naší škole je zaměřený na **osobnostní a sociální rozvoj a výcvik v sociálně komunikativních dovednostech**. Je zaměřen na žáky, pedagogické pracovníky školy, rodiče a ve svém důsledku je jeho cílem vést školu jako celek k pozitivní změně klimatu s minimálním výskytem kázeňských problémů žáků ve škole i mimo školu a vytváření správného psychosociálního klimatu ve škole, třídách a vést žáky k vytváření správného hodnotového systému. Prevence v oblasti RCH, pokud má přinést nějaké výsledky, má být prováděna systémově a každodenně, musí být součástí přirozeného života školy. Máme-li děti vychovávat a vzdělávat, musíme si osvojit takové metody a přístupy, abychom je připravili na obranu proti společensky nežádoucím jevům. Je to proces dlouhodobý a v podstatě nikdy není uzavřený. Jeho úspěšnost se ukáže až v průběhu života žáků, kteří naši školu opustí. Stejně tak by se měli zapojit i rodiče a veřejnost.

Naší snahou nadále zůstává vhodné vyplnění a využití volného času žáků, ve školních projektech (Malá policejní akademie, Ekoškola, Den napříč školou, Děti dětem, dopravní výchova). Usilovat o lepší koordinaci práce žáků a pedagogů, aby byla oboustranně prospěšná. Chceme dát žákům větší prostor při organizaci některých akcí a možnost vyjádřit se k práci školy a přicházet s novými nápady a vést je k větší odpovědnosti.

Získat více rodičů pro spolupráci se školou v oblasti RCH, předávat rodičům informace, aby uměli správně rozpoznat RCH (zejména šikanu, zneužívání návykových látek, záškoláctví). Proškolit co možná největší počet pedagogů a pokračovat v jejich dalším vzdělávání v oblasti RCH.

C. MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU A VEDENÍ ŠKOLY

1. V oblasti přímé práce pedagogů

Ředitel školy je seznámen s MPP.

Metodik prevence a výchovný poradce se účastní školení a seminářů k dané problematice.

Metodik prevence seznamuje kolegy s filozofií programu.

Na nástěnce ve sborovně jsou pro pedagogy uveřejněny:

- MPP
- Rady pro pedagogy: „Co dělat, když...“ viz příloha č. 1
- První pomoc při otravě alkoholem nebo drogami – viz. příloha č. 2
- Postupy řešení šikanování, související výchovná opatření – viz. příloha č. 3
- Program proti šikanování
- Krizový plán

Všichni pedagogičtí pracovníci školy jsou zapojeni do MPP:

- V rámci výuky
- Třídní učitelé pracují s třídním kolektivem
- Vyučující zajišťují volnočasové aktivity
- Vyučující zajišťují sportovní, kulturní a veřejně prospěšné akce
- Vyučující využijí nabídky seminářů, kurzů v oblasti RCH
- V případě potřeby ve třídách organizuje metodik prevence RCH speciální program na pomoc upevnění kolektivu a předcházení šikaně

Organizační řád školy.

- V řádu školy je zakotven zákaz manipulace s omamnými látkami, cigaretami a alkoholem v budově školy a areálu školy v době pravidelného vyučování a při akcích pořádaných školou.
- Jako ochrana před kyberšikanou mají žáci v budově školy a na akcích pořádaných školou zakázáno používat mobilní telefony a jiná telekomunikační zařízení tohoto charakteru, mají je vypnuté s výjimkou přestávek k nutné komunikaci se zákonnými zástupci (hovor, sms), a to na základě souhlasu učitele.

- Žákům je zakázáno používat audio přehrávače a další reprodukční zařízení v době výuky nebo akcí organizovaných školou. Není dovoleno připojovat svá multimediální zařízení ke školním zařízením.
- Žákům je zakázáno používat internet ve škole k vyhledávání a šíření stránek s tematikou nebo propagací pornografie, alkoholismu, toxikomanie a dalších sociálně patologických jevů.
- **Zvláště je žákům zakázáno fotografovat, pořizovat audio a video záznamy v době vyučování, v době přestávek i v době akcí pořádaných školou bez souhlasu pedagogického pracovníka. Nedodržení zákazu bude považováno za hrubé porušení řádu školy.**
- Se školním řádem a sankcemi za jeho porušování jsou žáci seznámeni na začátku školního roku, v případě nutnosti na třídnických hodinách.
- Byl projednán postup při podezření ze zneužívání návykových látek, šikanu, záškoláctví.
- Vážnější přestupky proti školnímu řádu řeší vedení školy, učitelé, rodiče žáka.

2. PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V OBLASTI PREVENCE SPJ

Aktivity, kterých se učitelé zúčastní, budou sestavovány v průběhu roku.

Důležitou náplní práce pedagogů je také samostudium (odborná literatura, internet).

3. PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ ŠMP V OBLASTI PREVENCE SPJ

Název a odborné zaměření vzdělávání	Počet hodin	Datum konání	Realizátor – organizace, odborník

Aktivity, semináře, kterých se ŠMP zúčastní, budou sestavovány během šk.roku.

4. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

- ŠMP úzce spolupracuje s vedením školy, s výchovným poradcem, spec.pedagogem
- ŠMP zodpovídá za koordinaci ve škole

- Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě
- Na pedagogických radách a pracovních poradách seznamuje pedagogy s MPP, hodnocením jednotlivých akcí zaměřených na RCH a hodnocením MPP
- V případě výskytu nežádoucích jevů v jednotlivých třídách konzultuje toto s třídním učitelem, popřípadě navrhuje možná řešení
- ŠMP koordinuje a hodnotí celoškolské akce zaměřené na RCH
- ŠMP se snaží o zapojení pedagogů na prevenci RCH
- ŠMP se snaží o zkvalitnění komunikace mezi pedagogy v oblasti RCH, snaží se podnítit odvahu při řešení RCH a větší využívání kázeňských opatření proti prohřeškům z oblasti RCH
- ŠMP se snaží pedagogy seznámit s negativními důsledky RCH, zdůraznit nebezpečnost tendence k podceňování počátečních projevů RCH
- ŠMP se snaží o zapojení kolegů na tvorbě a realizaci programu proti šikanování, jehož cílem je vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda zde k projevům RCH již došlo či ne.

Počty pedagogických pracovníků	Celkem:	Podílející se aktivně na prevenci:	Nepodílející se aktivně na prevenci
Vedení školy:	2	2	
Z toho učitelé	11	11	
Vychovatelé	2	2	
Speciální pedagog	1	1	

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

1. Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce a MPP

ŠMP je rodičům představen na třídních schůzkách. Konzultační hodiny nejsou pevně stanoveny, rodiče mohou ŠMP kontaktovat prostřednictvím telefonu kdykoliv, osobní jednání je možné po dané domluvě předem v době přestávek, před vyučováním i po něm během celého týdne, ve výjimečných a závažných případech je konzultace možná okamžitě. MPP si mohou rodiče přečíst na stránkách školy, nahlédnutí do MPP je rodičům umožněno kdykoliv po předchozí domluvě s vedením školy či ŠMP. ŠMP může rodičům zprostředkovat základní informace o RCH (návykové látky, šikana, záškoláctví...), poskytnout rady, jak postupovat při zjištění zneužívání návykových látek dětmi, podat informace o tom, co dělat v případě, když se dozvedí o šikanování, předat další důležité kontakty.

2. AKTIVITY PRO RODIČE

3. AKTIVITY PODPORUJÍCÍ SPOLUPRÁCI ŠKOLY S RODIČI

Besedy, charitativní sbírky, sběr papíru, týden mobility, den otevřených dveří, prezentace žákovských prací...

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou

- **zvyšování sociální kompetence** – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- **posilování komunikačních dovedností** – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- **vytváření pozitivního sociálního klimatu** – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- **formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám** – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod. Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojí, musí korespondovat s věkem a navazovat na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy musí zohledňovat životní styl rodiny, i působení vrstevníků. U nejmenších dětí je potřebná spolupráce s mateřskými školami.

Diferenciace opatření dle věku dětí:

1. – 3. ročník:

- Pro žáky 1. ročníku vytvářet ve třídě příznivé psychosociální klima (kamarádské vztahy, ohleduplnost, pomoc druhým, tolerance, specifika přechodu z mateřské na základní školu)
- Získat důvěru dětí
- Navázat pozitivní vztahy s rodiči
- V nižších ročnících ZŠ sledovat úroveň psychosociálního vývoje dětí, odhalovat SPU a problémy v chování – zajistit spolupráci třídního učitele, VP a rodiny. V případě zjištění vývojových poruch dbát doporučení PPP.
- Vhodnou formou přibližovat žákům zdravý životní styl (péče o zdraví, správná životospráva, zdravé prostředí)
- Využívání volného času koordinovat s činností ŠD.
- Seznámit žáky se RCH

4. – 7. ročník:

- Pokračovat ve výchově ke zdravému životnímu stylu, vhodnou formou, přístupnou věku, seznamovat žáky s nebezpečím návykových látek a dalšími RCH
- Sledovat rizikové skupiny žáků – kouření, alkohol, asociální činnost mimo vyučování.
- Zapojovat žáky z rizikových skupin do mimoškolních aktivit – zájmová činnost, náplň volného času.
- Zvýšení spolupráce s rodinou – odstraňování negativních vlivů působících na žáky – nevhodné TV pořady, časopisy, nadměrné užívání PC, nevhodné využívání volného času.
- Věnovat zvýšenou pozornost handicapovaným žákům, žákům se zdravotními a sociálními riziky.
- Nadále posilovat vztahy ve třídě (rozhovor, anketa, diskuse, spolupráce)
- Ve větší míře věnovat pozornost RCH (ukázky, rozbor článků, modelové situace řešení problémových situací)

8. – 9. ročník:

- Výchovně využívat vyučovacích předmětů k seznamování se s následky RCH – výchova k odpovědnosti za zdraví své i jiných.
- Zaměřit se na zmírnění působení rizikových faktorů souvisejících s obdobím dospívání.

- Vést rozhovory se žáky a vhodným, taktickým přístupem k nim získávat jejich důvěru i pro řešení jejich osobních problémů.
- V zapojování do zájmových aktivit mimo vyučování se přednostně zaměřit na děti z rizikových skupin.
- V 8. a 9. ročníku sledovat ve zvýšené míře psychosociální klima. V případě výskytu negativních jevů přijímat účinná opatření.
- Věnovat se problematice zdravého životního stylu, výživy.

1. Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnostmi pomoci a MPP

ŠMP je žákům představen na hodinách Orv. Konzultační hodiny nejsou pevně stanoveny, žáci mohou ŠMP kontaktovat kdykoliv, osobní jednání je možné po dané domluvě předem v době přestávek, před vyučováním i po něm během celého týdne, ve výjimečných a závažných případech je konzultace možná okamžitě. MPP si mohou žáci přečíst na stránkách školy, nahlédnutí do MPP je žákům umožněno kdykoliv po předchozí domluvě s vedením školy či ŠMP. ŠMP může žákům zprostředkovat základní informace o RCH (návykové látky, šikana, záškoláctví, agresivita,...), poskytnout rady, jak postupovat při zjištění zneužívání návykových látek např. spolužákem, podat informace o tom, co dělat v případě, když se dozvěděl o šikanování, předat další důležité kontakty.

2. 1. Nespecifická a specifická prevence pro žáky ve výuce, která je součástí učebních osnov.

Témata prevence jsou zapracována do všech předmětů.

Klíčové vyučovací oblasti jsou

- **oblast zdravého životního stylu** – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybové aktivity
- **oblast společenskovední** – formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- **oblast přírodovědná** – biologie člověka, fyziologie, chemie
- **oblast rodinné a občanské výchovy**
- **oblast sociálně právní** – právní aspekty sociálně patologických jevů, postoj společnosti k společensky nežádoucím jevům, práva dítěte apod.

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Občanská a rodinná výchova	Prvouka
Přírodopis	Výtvarná výchova
Přírodověda, Vlastivěda	Tělesná výchova
Český jazyk	Chemie

Prevence RCH je součástí platných učebních osnov a je zahrnuta do schválených Standardů základního vzdělávání, které obsahují i výchovu ke zdravému životnímu stylu. Je třeba, aby různé aspekty preventivního působení byly mezipředmětově koordinovány.

Program je vhodné realizovat zejména v předmětech rodinná a občanská výchova, prolíná všemi dalšími předměty, na I. stupni je to prvouka, tělesná výchova, pracovní činnosti, český jazyk. V předmětech se učitelé úměrně věku žáků zaměřují na **sociálně psychologický výcvik** – hry zaměřené na rozhodování, sebepoznávání, řešení konfliktu, skupinovou komunikaci, spolupráci. Jedná se o výrazně aktivní formy. Další osvědčené metody jsou diskuse, hraní rolí, rozhovory, kreslení, simulační hry, relaxační techniky, metody kritického myšlení, metody rozvíjení verbální a nonverbální komunikace, komunitní kruhy. Nezastupitelnou úlohu má práce **třídního učitele**, který má roli manažera a jeho cílem kromě jiného je pozitivní formování třídního kolektivu. Zanedbáváno není ani předávání informací k problematice prevence. Podporou programu jsou i různé výukové metody, které učitelé využívají – skupinové projekty dlouhodobé i krátkodobé, podněty vycházející z reformních systémů, práce v týmu, usilujeme o větší zapojení žáků do organizace výuky a o jejich větší míru samostatnosti a odpovědnosti. Jednotlivá témata vztahující se k prevenci jsou zaznamenána v ŠVP.

Hlavní zásady:

- Pro žáky I. stupně pokračovat v projektu „**Zdravé zuby**“, „**Veselé zoubky**“
- Pro žáky I. stupně pokračovat v **dopravní výchově**
- Pro žáky II. stupně pokračovat v programu „**Malá policejní akademie**“
- Ke Dni boje proti **AIDS** věnovat v 9. ročníku několik hodin osvětě
- Pro žáky obou stupňů pokračovat v projektu „**Ekoškola**“
- Pro žáky obou stupňů pokračovat v projektu „**Den Země**“
- Pokračovat v **programu proti šikanování** a preventivních programech pro děti spojených s přednáškami, besedami...
- Pokračovat v projektu „**Recyklohraní**“, **Krokus**, **Jaro ožívá**, **Ovoce do škol**, **MLéko do škol**
- Pokračovat v projektu „**Nenech to být**“
- Pokračovat v projektu „**Děti dětem**“

Pokračovat ve spolupráci s krizovým centrem **Theia**, které pro všechny třídy zrealizuje programy prevence chování dětí (bezpečný start do školního života, bezva třída, vliv médií na školní populaci, dětský svět financí, životní hodnoty, šikana a násilí, kyberšikana, peníze a jejich moc, výtržnictví)

- Zařadit do výuky **filmy** s preventivní tematikou (šikana, poruch příjmu potravy, AIDS, domácí násilí vztahy ve škole, alkoholismus, kouření...)

2. 2. Specifická prevence pro žáky ve výuce, reagující na individuální situaci ve třídě

V minulém školním roce jsme nemuseli řešit výskyt či zneužívání legálních nebo nelegálních drog. Řešili jsme několik případů záškoláctví, agrese, lží, psychické šikany, krádeže, proto pokračujeme i nadále v posilování třídních kolektivů, komunikaci, spolupráci, vytváření zdravého sociálního klimatu na škole, výchově ke zdraví. Ve dvou třídách provedla metodička prevence Vrstevnický program pro posílení vztahů mezi dětmi.

2. 3. Jednorázové aktivity pro žáky - aktivity budou upřesněny dle nabídky jednotlivých organizací během roku.

2. 4. Volnočasové aktivity pro žáky - aktivity budou upřesněny dle nabídky jednotlivých organizací během roku.

IV. OSTATNÍ AKCE V OBLASTI PREVENCE RCH

V. SPOLUPRÁCE S OKOLÍM ŠKOLY

I nadále budeme spolupracovat se zřizovatelem, PPP, Policií ČR, SVP a sociálním odborem. Budeme se snažit co nejvíce zapojit rodiče.

VI. EVIDENCE A EFEKTIVITA

Každá akce se zaměřením na SPJ bude vyhodnocena ŠMP a zahrnuta do závěrečného vyhodnocení MPP.

VII. ZÁVĚREČNÉ INFORMACE

	Datum	PODPIS ŘEDITELE/ŘEDITELKY ŠKOLY
Seznámení ředitele/ředitelky školy s MPP	22.9.2023	
Seznámení pedagogického sboru školy s MPP	27.9.2023	

Co dělat, když je dítě pod vlivem návykové látky

Rady pro pedagogy

1. Uvědomit si vážnost situace, však nepanikařit, zachovat klid a rozvahu.
2. V případě potřeby zajistit okamžitou lékařskou pomoc, popř. poskytnout nezbytnou první pomoc. Záchraná služba 155.
3. Přizvat třídního učitele, ŠMP nebo jiného pedagogického pracovníka, ke kterému má žák důvěru.
4. S rozvahou neprodleně informovat rodiče nebo zákonného zástupce žáka.
5. Pokusit se zjistit, o jakou návykovou látku se jedná; její množství, zdroj, společníky.

Obdrželi-li nebo zjistili-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu, v přítomnosti **dalšího člena pedagogického sboru** uloží tuto látku do obálky. Na obálku vypíše datum, čas a místo zajištění látky. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru. Poté je bezodkladně třeba vyrozumět Policii ČR. Ta provede další úkony ke zjištění, o jakou látku se jedná. Identifikaci provede vždy policie, v žádném případě pedagog a to ani chemik.

Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka (stejným způsobem uložená) přivolanému lékaři. Usnadní to další léčbu, protože u řady látek jsou známy účinné protijedy. Další postup týkající se identifikace látky zajistí ošetřující lékař ve spolupráci s Policií ČR.

6. ŠMP uvědomí okresního metodika prevence (Petru Davidovou) o výskytu přestupku souvisejícím se zneužíváním návykových látek.
7. Po vyšetření celé události vyvodit opatření dle řádu školy.

První pomoc

Při otravě alkoholem nebo drogami

Okamžitě kontaktoval lékaře! – odkládání přivolání pomoci by mohlo vést k vážnému ohrožení zdraví i života.

Než přijde lékař:

1. Postižený je při vědomí a došlo k otravě ústy

- Podat větší množství vody, snažit se vyvolat zvracení (stlačením kořene jazyka)
- Ošetřit případná zranění a zajistit nepřetržitý dohled
- Zabránit prochladnutí
- Zjistit informace o požití látky a předat je přivolanému lékaři

2. Postižený je při vědomí a došlo k otravě nitrožilně nebo vdechnutím

- Nevyvolávat zvracení (nemá smysl)
- Ošetřit případná zranění a zajistit nepřetržitý dohled
- Zabránit prochladnutí
- Zjistit informace o požití látky a předat je přivolanému lékaři

3. Postižený je v bezvědomí

- Sledovat dýchání, při zástavě dechu uvolnit dýchací cesty, vytáhnout zapadlý jazyk, okamžitě poskytnout umělé dýchání.
- Položit postiženého do stabilizační polohy na bok, aby nezapadl jazyk
- Ošetřit případná zranění a zajistit nepřetržitý dohled
- Zabránit prochladnutí
- Zjistit informace o požití látky a předat je přivolanému lékaři

Seznam nejčastějších návykových látek, jejich vzhled a projevy intoxikace

ALKOHOL

- Opojná látka vzniklá kvašením nejrůznějších druhů převážně ovoce nebo obilovin

Projevy intoxikace:

První stadium opilosti – pocit uvolnění, příjemná změna nálady, zhoršená schopnost rozhodování, zmenšení zorného úhlu, pocit tepla, euforie, zhoršené sebeovládání a pohybová koordinace, ukvapené impulzivní jednání, nezřetelná výslovnost, živá mimika, výřečnost, smích...

Druhý stupeň opilosti – člověk je nekritický, netaktní, křičí, zpívá, nedbá o své okolí, impulsivní, nepromyšlené chování a jednání, neovládá svou řeč, rudne v obličeji, stuopá tep, pohyby jsou neuspořádané, má závratě, vrávorá, vidí dvojité

Třetí stupeň opilosti – únava, spavost, často zvracení, obličej bledne, dochází k bezvědomí, necitlivosti, mimovolnému močení a pokálení, svalstvo je uvolněné, tep měkký, dýchání pomalé, zornice nereagují na světlo. V těžkých případech a při nedostatečné pomoci může zemřít i následkem ochrnutí tzv. dýchacího centra.

NIKOTIN

Silně toxická, bezbarvá látka, rostlinný alkaloid obsažený v tabáku

- **Projevy intoxikace:** zvýšená aktivita trávicího traktu: vzestup produkce slin a trávicích šťáv, zvracení, zvýšený krevní tlak, zrychlená činnost srdce, zrychlený dech, průjem, zvýšená produkce studeného potu, zmatenost

KONOPI

- **Vzhled:** marihuana – části sušených rostlin, hašiš je tmavá hmota.
- **Projevy intoxikace:** rozšířené zornice, zarudlé oči, zrychlený puls, kašel, pach potu po spálené trávě, zhoršení paměti na nedávné události, únava, nezájem

LYSOHLÁVKY

- **Vzhled:** malé, 2 – 10cm velké houby podobné špičce
- **Projevy intoxikace:** poruchy koordinace pohybů, vnímání času. Může se objevit deprese, úzkost, strach, poruchy vnímání prostoru, zrakové i sluchové iluze, halucinace.

TRIP/LSD/

- **Vzhled:** většinou savé papírky velikosti nehtu u malíčku, ale i krystaly velikosti kamínku do zapalovače, či různé tablety, kapsle...
- **Projevy intoxikace:** rozšířené zornice, poruchy motoriky, vnitřní chvění, nervozita, Poruchy vnímání vztahu já a okolí, zhoršují se vyjadřovací schopnosti, objevují se bohaté iluze a halucinace, obrysy předmětů jsou vnímány chvíli ostře, vzápětí se rozplývají a prolínají. Mohou se objevovat svalové křeče, panika, strach, úzkost, paranoia

EXTÁZE

- **Vzhled:** nejčastěji tablety
- **Projevy intoxikace:** zrychlený tep, rozšířené zornice, neklid, podrážděnost, nekoordinovanost, vzrušení, třes, poruchy spánku. Mohou se objevit halucinace, psychická i fyzická únava, deprese, bolest hlavy

PERVITIN

- **Vzhled:** světlý, krystalický prášek
- **Projevy intoxikace:** zvyšuje se motorická aktivita, zrychluje se dech, srdeční činnost, stoupá krevní tlak. Při šňupání je typickým projevem „posmrkávání“. Objevuje se nadměrná hovornost, zvýšené sebevědomí, mizí únava, potřeba jíst a spát. Projevuje se emoční labilita, pocity pronásledování spojené s panickým strachem. Po odeznění psychická i fyzická únava, tzv. dojezd

HEROIN

- **Vzhled:** bílý až hnědý prášek (dle znečištění) nakyslého zápachu
- **Projevy intoxikace:** zúžené zornice, apatie, útlum, malátnost, dlouhodobý stav obluzení následovaný kocovinou

KOKAIN, CRACK

- **Vzhled:** bílý krystalický prášek
- **Projevy intoxikace:** rozšířené zornice, zvýšené motorická aktivita, dech a srdeční činnost. Nadměrná hovornost, euforie, sebevědomí (přecenění vlastních sil a výkonu), mizí únava i potřeba jíst a spát. Třes, křeče, zmatenost, závratě, dýchací potíže

TĚKAVÉ LÁTKY

- **Vzhled:** roztoky těkavých látek, lepidla, plyny
- **Projevy intoxikace:** rozšířené zornice, zarudlé oči, nepřítomný pohled, poruchy koordinace pohybů, špatná artikulace, nelogické reakce.

Postupy řešení šikanování, související výchovná opatření

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených.

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

Metody vyšetřování šikanování:

A. Pro vyšetřování **počáteční šikany** (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto pěti krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

B. **Pokročilá šikana s neobvyklou formou** – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko- psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Výchovná opatření

(1) Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

(2) Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele
- Snížení známky z chování.
- Převedení do jiné třídy.

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

(4) V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.